

Плаксій А., магістрант
Науковий керівник – Литвинчук І.В., к.е.н., доц.
Житомирський державний технологічний університет

КЛАСИФІКАЦІЯ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ

Ризик є невід’ємною складовою діяльності будь-якої організації незалежно від форми власності та територіального розміщення. Найбільша частка ризиків припадає на банківський сектор, адже діяльність банківських установ безпосередньо залежить від економічної та політичної ситуації в країні. Важливе місце у процесі управління банківськими ризиками на етапі їх виявлення та прийняття, належить процедурі ідентифікації ризиків, яка полягає у визначенні виду ризику, на який наражається банк, здійснюючи свою діяльність. Це обумовлює потребу в комплексній класифікації ризиків банківської діяльності. Цінність якісної класифікації банківських ризиків полягає у доцільності її використання для пошуку внутрішніх резервів підвищення ефективності управління ризиками банківських операцій.

Банк як відкрита динамічна система постійно знаходиться під впливом безлічі факторів зовнішнього середовища, які можна розподілити на прогнозовані за наслідками їх впливу та непередбачувані. Даний підхід покладено в основу класифікації банківських ризиків, яка передбачає їх поділ за критерієм здатності банку контролювати фактори виникнення на зовнішні та внутрішні (табл. 1).

Види ризиків банківської діяльності

<i>Група ризику</i>	<i>Клас ризику</i>	<i>Категорія ризику</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Зовнішні ризики	Ризики операційного середовища	<ul style="list-style-type: none"> - політичний ризик; - нормативно-правові ризики; - соціальний ризик; - ризик країни; - ризик конкуренції; - ризик стихійних лих; - макроекономічний ризик; - форс-мажорні ризики; - репутаційний ризик; - галузевий ризик; - ринковий ризик; - інфляційний ризик; - процентний ризик; - технічний ризик.
Внутрішні ризики	Функціональні ризики	<ul style="list-style-type: none"> - стратегічний ризик; - технологічний ризик; - операційний ризик; - документарний ризик; - ризик транзакції; - ризик зловживань; - юридичний ризик.
	Фінансові ризики	<ul style="list-style-type: none"> - кредитний ризик; - процентний ризик; - ризик ліквідності; - інвестиційний ризик; - валютний ризик; - базисний ризик; - депозитний ризик; - ризик втрати платоспроможності;

Продовження таблиці 1

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
		<ul style="list-style-type: none"> - портфельний ризик; - емісійний ризик; - ризики, пов'язані із особливостями клієнтів; - ризики, зумовлені видом банку; - ризики, пов'язані із новими видами діяльності

Вплив зовнішніх ризиків на результативність роботи банку є значним, для їх оцінювання застосовуються в основному логічні методи аналізу, управління такими ризиками утруднене, і, більш того, часто неможливе. До внутрішніх належать ризики, які виникають безпосередньо у зв'язку з діяльністю конкретного банку і, чим ширше коло його клієнтів, партнерів, зв'язків, фінансових операцій, послуг, тим більше внутрішніх ризиків супроводжує його роботу. Порівняно з зовнішніми внутрішні ризики краще піддаються ідентифікації та квантифікації, а

тому методики аналізу направлені в основному на виявлення, оцінювання, вибір ефективних прийомів мінімізації та моніторинг цієї групи банківських ризиків.

Найбільш точною класифікацією адаптованою до сучасних умов функціонування банківської системи в Україні є класифікація банківських ризиків за методикою Національного банку України. НБУ в Методичних вказівках з інспектування банків “Система оцінки ризиків” з метою здійснення банківського нагляду виділив дев’ять категорій ризику, а саме: кредитний, ліквідності, зміни відсоткової ставки, ринковий, валютний, операційно-технологічний, репутації, юридичний та стратегічний. Ці категорії не розглядаються регулятором як взаємовиключні: Національний банк визнає, що “будь-який продукт або послуга може наражати банк на декілька ризиків”, проте для зручності аналізу їх рекомендується виявляти та оцінювати окремо.

Отже, узагальнюючи все вище сказане, можна зробити висновки, що правильна ідентифікація і класифікація ризиків банківської діяльності є гарантом стабільного функціонування банку. Адже в умовах постійної глобалізації економічних процесів не виключається факт виникнення нових ризиків, які досі не були досліджені. Задля попередження ризику або його мінімізації повинна бути створена цілісна система відстеження, діагностики та подолання ризику, яка б могла ефективно функціонувати на всіх стадіях розвитку економіки країни.